

Preventivní plán školy

Základní škola Komenského náměstí 76, 293 01 Mladá Boleslav

Obsah:

1. Úvod
2. Základní údaje o škole
3. Stručná analýza situace SWOT analýza (popis školy, subjektivní pohled školy na aktuální realitu, silné a slabé stránky)
4. Stanovení cílů preventivního programu, plán akcí a úkolů na šk. rok 2021/22
5. Metody a formy práce
6. Tým a jeho vzdělávání
7. Zařazení primární prevence do výuky jednotlivých předmětů
8. Aktivity pro jednotlivé cílové skupiny
9. Evaluace, hodnocení preventivního programu 2020/2021

1. Úvod

Nárůst rizikového chování včetně zneužívání návykových látek se týká i populace mládeže a dětí školního věku. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k nejohroženější skupině.

Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku.

Z tohoto důvodu i naše škola připravuje a realizuje program primární prevence rizikového chování včetně primární prevence užívání návykových látek, do kterého je zahrnuto co nejvíce spolupracujících subjektů.

Minimální preventivní program vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j. 2006/2007-51.

2. Základní údaje o škole, vedení školy

ZŠ Komenského náměstí 76

293 01 Mladá Boleslav

ředitel: Mgr. Václav Kolman

tel.: 326 321 572

email: vaclav.kolman@1zsmb.cz

výchovný poradce: PaedDr. Ivana Růžičková

Tel.: 326 321 572

email: ivana.ruzickova@1zsmb.cz

ŠMP: Mgr. Irena Pavlásková

tel.: 605 939 939

email: irena.pavlaskova@1zsmb.cz

školní psycholog: Mgr. Ing. Jan Čapek

3. SWOT analýza

Popis školy, subjektivní pohled školy na aktuální realitu

Naše škola se nachází v centru, ve staré části Mladé Boleslavi. Třídy prvního stupně a druhého stupně jsou rozděleny do dvou budov, což je výhodné zejména pro malé děti, které v menším prostředí mají větší pocit bezpečí.

Větší procento žáků je dojíždějící, proto musí být dopravě přizpůsoben i režim školy – např. odpolední kroužky apod.

Od roku 1993 vznikl za podpory města projekt na školu se SPU. Od prvního stupně se postupem času specializovala celá škola, takže v současné době na prvním i druhém stupni převažují třídy, ve kterých jsou integrovány děti s SPU, poruchami pozornosti, ADHD, PAS či jinými zdravotními, výukovými, výchovnými či sociálními znevýhodněními.

Ve třídách je zmenšený počet žáků max. 16 a jsou využívány metody k práci s dětmi s SPU, poruchami pozornosti, ADHD apod., zejména dle doporučení jejich IVP. Některé děti na základě doporučení a žádosti rodičů mají podporu asistenta pedagoga.

V letošním roce byly zřízeny 2 nové třídy běžné 1. a 6. třída. Žáci v 6.D jsou ze ZŠ Katusice, kteří k nám přecházejí jako stmelový kolektiv z prvního stupně. V dalších letech počítáme s touto spoluprací a budou nám přibývat běžné třídy do šestých ročníků.

Díky tomuto složení žáků ve škole jsou na pedagogy kladeny vysoké nároky na práci, vyžaduje se od pedagogů odpovídající přístup k výuce a také specifický přístup k řešení mnoha problémů. Pedagogové spolupracují se školním poradenským pracovištěm, podle povahy problému se obracejí na výchovného poradce, metodika prevence nebo školního psychologa.

4. Stanovení cílů – SMART MODEL

- Požadované parametry, které chceme plnit a podle kterých budeme hodnotit úspěšnost plánu a jeho kvalitu

4.1 Dlouhodobé cíle – vize školy do roku 2024/2025

4.1.1 Rozvoj kompetencí žáků se specifickými výukovými potřebami a rozvoj žáků v běžných třídách

Dlouhodobým cílem prevence na škole je ve spolupráci s rodiči a ostatními institucemi formovat osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk a specifické potřeby (SPU, ADHD, PAS,...) schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se a činit správná rozhodnutí. Osobnost, která si bude vážit svého zdraví, bude si umět zorganizovat svůj vlastní volný čas a bude umět zvládat sociální dovednosti – navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu a rozhodování, otevřená komunikace, pozitivní vnímání sebe sama, spolupráce a zvládání vrstevnického tlaku, rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti – růst sebepoznání, růst sebevědomí, vůle, empatie, práce s emocemi, asertivita, zvládání stresových situací, komunikační dovednosti.

Je potřeba se soustředit i na žáky běžných tříd, rozvíjet talent nadaných žáků a připravovat je úspěšně na středoškolské studium.

4.1.2 Vytváření atmosféry důvěry, socializace tříd po covidové on-line výuce

Navrácení třídních kolektivů do prezenčního režimu, podporovat zdravé vztahy ve třídě, schopnost komunikovat mimo kyberprostor (sociální sítě), podporování venkovních a kolektivních aktivit.

4.1.3 Pokračovat v udržení nastavených formách spolupráce

Prohlubovat komunikační dovednosti mezi učitelem, rodiči a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů a překonávání překážek. Spolupráce celé školy, všech žáků, pedagogů a asistentů. Důvěra ve vztahu žák – učitel, učitel – žák, popř. asistent – žák, žák – asistent. Otevřená komunikace mezi školou a rodiči. Spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu.

4.1.4 Zefektivnit výchovně vzdělávací působení na děti v oblasti rizikového chování (Rch):

Předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- Šikana, kyberšikana
- vandalismus ve škole
- kouření
- netolismus

Rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- poruch příjmu potravy
- sebepoškozování
- deprese a stavů úzkosti
- domácího násilí

4.1.5. Zpracovávání dat a preventivního programu do evidence SEPA.

4.2 Krátkodobé cíle šk. rok 2021/22

- řešit problematiku primární prevence rizikového chování rozpracovanou v jednotlivých předmětech v rámci ŠVP
- socializace a utužování třídních vztahů jako prevence šikany (Komunikační hry - spolupráce v třídním kolektivu, vedení v týmu, posilování sebevědomí, pravidla spolupráce, rozvoj empatie, tolerance a schopnost vzájemně naslouchat, posilování sounáležitosti s kolektivem)
- bezpečné chování jako předcházení rizikovému chování

4.3 Plán plnění úkolů a realizace akcí na školní rok

- uspořádat zimní lyžařský kurz pro žáky 2. stupně
- výuka a možnost bruslení pro celou školu, závody v bruslařských dovednostech
- uspořádat tradiční vánoční hokejový turnaj s 3. ZŠ
- podporovat aktivity zaměřeny na vhodné využití volného času dětí v aktivitách školy, vedoucí k eliminaci nepříznivých vlivů
- nabídka kroužků pro děti – pěvecký, turistický, ...
- v rámci vzdělávání studovat metodické materiály a seznamovat s nimi ostatní pedagogy
- ve spolupráci s vedením školy řešit aktuální problémové situace v oblasti rizikového chování
- zajistit pro rodiče informační materiály k problematice rizikového chování
- využití ŠPP (zejména školního psychologa) k řešení nejenom aktuálních problémů, ale také jako koordinátora pro preventivní programy v oblasti školního prostředí (šikana, pravidla slušného chování, agresivita, posilování pozitivního chování, apod.) – konzultováno s okresním metodikem prevence
- zaměřit se zejména na obecně zvyšující se agresi žáků a šikanu ve třídách, řešit jednotlivé a konkrétní problémy, dětem neustále vštěpovat jiná řešení konfliktů, než jsou vulgarismy a fyzická agrese, a hlavně tomu předcházet asertivním a slušným chováním
- organizace akcí vedoucí k dalšímu profesnímu růstu pro žáky 9. ročníku, jako jsou exkurze na SOŠ a SOU, besedy se zástupci středních škol apod.
- spolupráce s SOU Hubálov, projekt „Dílna“ pro žáky 9. ročníků

- účast na akcích v dopravní výchově
- účast na kulturních akcích – koncerty, divadla
- účast na různých soutěžích (přírodovědné, výtvarné, pěvecké apod.)
- účast na setkáních metodiků prevence, setkávání pedagogů na podpůrné skupině pro pedagogy, další vzdělávání v oblasti prevence

4.4 Cílové skupiny

- hlavní cílovou skupinu tvoří žáci 1. - 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem jiných národností, dětem s nedostatečným prospěchem a s některými typy specifických vývojových poruch chování
- pedagogové jako jeden tým, se zvláštním přihlédnutím k začínajícím pedagogům a pedagogům bez odborné kvalifikace
- rodiče dětí navštěvujících naši školu, zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů tříd, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana, nebo výskyt drog, individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany

4.5 Řízení a realizace preventivních aktivit

Ředitel školy

Vytváří podmínky pro předcházení vzniku rizikového chování zejména:

- zabezpečením poskytování poradenských služeb ve škole se zaměřením na primární prevenci rizikového chování
- koordinací tvorby, kontrolou realizace a pravidelným vyhodnocováním Minimálního preventivního programu a začleněním Školního preventivního programu do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu školy
- řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole
- jmenováním školním metodikem prevence pedagogického pracovníka, který má pro výkon této činnosti odborné předpoklady, případně mu umožní studium k výkonu specializovaných činností v oblasti prevence rizikového chování
- pro systematické další vzdělávání školního metodika v oblasti specifické

primární prevence a pro činnost školního metodika s žáky a zákonnými zástupci ve škole

- podporou týmové spolupráce školního metodika, výchovného poradce, školního speciálního pedagoga, třídních učitelů a dalších pedagogických pracovníků školy při přípravě, realizaci a vyhodnocování Minimálního preventivního programu
- spoluprací s metodikem prevence v PPP a s krajským školským koordinátorem prevence
- podporou aktivit příslušného obecního úřadu zaměřených na využívání volného času žáků se zřetelem k jejich zájmům a jejich možnostem a spolupráci se zájmovými sdruženími a dalšími subjekty.

Školní metodik prevence

Metodické a koordinační činnosti

- koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy.
- koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů.
- metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.), účast na pravidelných setkáváních ŠPP nebo dle potřeby
- koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování
- koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti
- koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými,

a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence rizikového chování

- kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování
- shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů
- vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření

Informační činnosti

- zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy
- prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností
- vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce i jednotliví odborníci)

Poradenské činnosti

- vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli)
- spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů,

kteřé jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole

- příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními

Třídni učitel (ve vztahu k primární prevenci):

- spolupracuje se školním metodikem prevence a pracovníky CK na zachycování varovných signálů, podílí se na realizaci Minimálního preventivního programu a na pedagogické diagnostice vztahů ve třídě
- motivuje k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem a dbá na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě); podporuje rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy
- zprostředkovává komunikaci s ostatními členy pedagogického sboru a je garantem spolupráce školy se zákonnými zástupci žáků třídy
- získává a udržuje si přehled o osobnostních zvláštnostech žáků třídy a o jejich rodinném zázemí

Pedagogové

- věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod ŠVP školy. Na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření

5. Metody a formy práce

V rámci výuky budou kromě tradičních metod práce využívány také další metody, které se dosud osvědčily:

- aktivní sociální učení
- výklad (informace)
- individuální přístup k žákům
- samostatná práce (výtvarné, slohové, referáty, prezentace...)
- přednášky, besedy
- dramatická výchova, sociální hry, hraní rolí, obhajoba názoru, trénování způsobu odmítání nabídky drog...
- párová skupinová práce ve třídě apod.
- projektové vyučování
- zážitková pedagogika na adaptačních kurzech

6. Tým a jeho vzdělávání

Základ realizačního týmu tvoří školní metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog a vedení školy, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště. Do týmu patří celý kolektiv pedagogů, především však třídní učitelé.

Hlavní podíl na dalším rozvíjení znalostí a dovedností související s prevencí rizikového chování spočívá v samostudiu všech učitelů školy a především školního metodika prevence. Pro pedagogy podílející se na realizaci MPP je metodickým pomocníkem školní metodik prevence, který pro ně vyhledává nové informace a podněty. Supervizi nad MPP naší školy zajišťuje okresní metodik prevence.

7. Zařazení primární prevence do výuky jednotlivých předmětů

SEXUÁLNÍ VÝCHOVA – prevence rizikového chování v sexuální oblasti

PŘEDMĚT: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ, VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

- **6. ročník**
- Části těla, názvy a funkce lidských orgánů, puberta
- Osobnost
- Co se mi na sobě líbí
- Rodina, hodnoty v rodině
- Bezpečné chování
- Osobní bezpečí, společenské bezpečí
- Gender

- **7. ročník**
- Osobnost, partnerství
- Emoce, vztahy
- Lidská sexualita
- Rodičovství
- Sexuální chování, nevhodné
- Chování
- Komunikace mezi známými a cizími lidmi
- Lidské tělo, péče o tělo, menstruace
- Hygiena, toaletní dovednosti a mytí rukou
- Partnerství

- **8. ročník**
- Osobnost, partnerství
- Antikoncepce, plánované rodičovství
- Přenosné pohlavní nemoci, úrazy, prevence
- Osobní bezpečí
- Laskavý a něžný výraz, pozdravy mezi známými a mezi cizími lidmi
- Sexuální vyjádření, masturbace, pohlavní styk, regulace plodnosti
- Bezpečné alternativy bezpečného sexu
- Identifikace, rozpoznání vhodného sexuálního partnera
- Rodičovství, narození dítěte

DOPRAVNÍ VÝCHOVA – prevence bezpečného chování v silničním provozu

PŘEDMĚT: PRVOUKA, VLASTIVĚDA, VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

- Bezpečná cesta do školy
- Základní pravidla silničního provozu
- Značky silničního provozu
- Vztahy účastníků silničního provozu
- Chodec jako účastník silničního provozu
- Cyklista jako účastník silničního provozu
- Vztahy mezi účastníky
- Způsob jízdy ve skupině
- Zásady bezpečného chování o prázdninách
- Poskytnutí první před lékařské pomoci

Pro ročníky prvního stupně zajištěna dopravní výchova na dopravním hřišti.

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

PŘEDMĚT: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ, PŘÍRODOPIS, VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

- Výživa a zdraví, zásady zdravého stravování
- Zdravý způsob života a péče o zdraví
- Stres a jeho vztah ke zdraví, psychohygiena
- Poruchy příjmu potravy (bulimie, anorexie, ortodoxie, dieta)
- Sebepoškozování
- Tělesná a duševní hygiena
- Ochrana před přenosnými i nepřenositelnými nemocemi
- Civilizační choroby, pohlavní choroby

SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÉ JEVY, RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ VE ŠKOLE I MOMO ŠKOLU

PŘEDMĚT: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ, VÝCHOVA K OBČANSTVÍ,
PŘÍRODOPIS

- Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání
- Sexuální kriminalita
- Šikana a jiné projevy násilí
- Formy sexuálního zneužívání dětí
- Komunikace se službami odborné pomoci
- Autodestruktivní závislosti – zdravotní a sociální rizika
- Seznámení s druhy návykových látek a jejich nebezpečím
- Zneužívání návykových látek
- Patologické hráčství

NEBEZPEČNÉ NÁBOŽENSKÉ SPOLEČNOSTI, Hnutí A SEKTY, EXTREMISMUS

PŘEDMĚT: VÝCHOVA K OBČANSTVÍ, DĚJEPIS

- Nebezpečné náboženské společnosti
- Hnutí a sekty
- Antisemitismus
- Xenofobie
- Rasismus
- Nacismus
- Fašismus
- Homofobie

OSOBNÍ BEZPEČÍ A PODPORA A OCHRANA DUŠEVNÍHO A FYZICKÉHO ZDRAVÍ, PREVENCE PSYCHICKÉHO ONEMOCNĚNÍ A NÁSILÍ NAMÍŘENÉ PROTI SOBĚ SAMÉMU

PŘEDMĚT: PRVOUKA, PŘÍRODOVĚDA (2. -5. ROČNÍK)

- Správné vedení – vysvětlení významu pojmů: lhostejnost, přátelství, rozdíly, žalování, pomoc, strach, zbabělost apod.
- Příklady ze života
- Jak se umět vypořádat se strachem, který doprovází nebezpečnou situaci
- Bezpečné chování v různých životních situacích a různých prostředích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel
- Nebezpečí za tmy, chování při setkání s cizím člověkem
- Citlivé a věku odpovídající vysvětlení podstaty rizikového chování (v souvislosti se šikanou, drogami, fyzickým a duševním násilím, agresivitou), jejich možných dopadů na zdraví (fyzické i duševní), pomoc v nouzi, příklady ze života
- Co mi může pomoci, když jsem v mimořádné situaci
- Vysvětlení pojmů: skutečné hodnoty, citová a mravní zralost, pomoc, neštěstí, přátelství, trápení, lhostejnost, diskriminace, šikana (obecně), kyberšikana (obecně), násilí psychické a fyzické (obecně), linka bezpečí, dobrý příklad, ochrana slabších, dobrý skutek, síla odpouštění, ochrana identity, sebepoškozování, sebevraždy, ohrožení a poruchy duševního vývinu v dětství a dospívání, psychické újmy virtuálního světa
- Rizika a možné dopady – nevhodné dotyky, obtěžování, fotografování
- Základy zvládání stresových stavů
- Nebezpečí internetu

8. Aktivity pro jednotlivé cílové skupiny

- Preventivní programy – besedy, přednášky
- Zážitková pedagogika
- Adaptační kurzy, aktivity
- Výlety
- Exkurze
- Třídnické hodiny
- Koncerty, divadlo
- Projekty – „Erasmus“
- Mimoškolní aktivity – kroužky: výtvarný „Všeuměl“, pěvecký „Zpívánky“, vodácký „Žába“
- Sportovní utkání mezi školními týmy (vybíjená, florbal, basketbal, a jiné sportovní soutěže), přátelské utkání v hokejovém turnaji s jinou školou
- Možnost stolního fotbálku na chodbě
- Na chodbě je instalován boxovací pytel
- Bruslení pro celou školu
- Lekce plavání – 1. stupeň
- Vodácký výcvik u Jizery – rafty, celá škola
- Tradiční vánoční jarmark, velikonoční jarmark
- Účast na výtvarných a jiných soutěžích
- Pravidelné neformální setkávání pedagogů

9. Evaluace PP

Při hodnocení PP využíváme kvantitativní (počet realizovaných akcí, počet zapojených žáků – apod.) a kvalitativní ukazatele.

Hodnotíme jednotlivé akce, besedy a přednášky formou anketních lístků pro žáky, které budou zadávány bezprostředně po průběhu akce i s delším časovým odstupem. Na základě vypočítaného indexu úspěšnosti lze zpracovat kvantitativní i kvalitativní analýzu.

Důležitou formou hodnocení je opakované zadávání stejných dotazníků, vždy na začátku programu a potom po jeho ukončení. Touto formou lze hodnotit individuální změnu ve znalostech, vědomostech, postojích i chování žáků.

Další možností evaluace je sledování chování žáků v jednotlivých vyučovacích hodinách, školních výletech a pobytových akcích a toto sledování použít k vypracování kvalitativní analýzy.

Při hodnocení efektivity prevence lze využít slohových prací, výtvorů a jiných samostatných prací žáků.

Pro evaluaci programu je nutné získávat informace i od rodičů a široké veřejnosti o chování žáků mimo školu.